

1. Gods eenvoudigheid

Zingen:	Psalm 138:1
Schriftlezing:	Deuteronomium 6
Zingen:	Psalm 68:10 en 17
Zingen:	Psalm 135:2 en 3
Zingen:	Psalm 86:4

Gemeente, de tekstwoorden kunt u vinden in het u voorgelezen Schriftgedeelte Deuteronomium 6, daarvan vers 4 en 5, waar we Gods Woord en onze tekstwoorden aldus lezen:

Hoor Israël, de HEERE onze God is een enig HEERE.

Zo zult gij de HEERE uw God liefhebben, met uw ganse hart en met uw ganse ziel en met al uw vermogen.

Schrijven we onder deze tekstwoorden: *Gods eenvoudigheid.*

Met de hulp des Heeren letten we op drie gedachten:

1. Hoe die eenheid wordt beleden;
2. Welke eenheid dit vereist;
3. Hoe die eenheid wordt geleerd.

De tekstwoorden bepalen ons dus bij *Gods eenvoudigheid.*

1. Hoe die eenheid wordt beleden. Mozes mag dat doen in vers 4 als hij zegt: 'Hoor Israël, de HEERE onze God is een enig HEERE.' Een korte belijdenis die van zo grote betekenis is;
2. Welke eenheid dit vereist. Dat vereist ook een eenheid in ons hart. De Heere wil gediend worden niet door een dubbel hart, maar door een hart dat Hem geheel liefheeft. 'Zo zult gij de HEERE uw God liefhebben, met uw ganse hart en met uw ganse ziel en met al uw vermogen';

3. Hoe die eenheid wordt geleerd. We blijven toch zitten met de vraag hoe dit mogelijk zal zijn. We willen in deze gedachte bezien hoe in het Nieuwe Testament deze eenheid juist in verband met Christus aan de orde wordt gesteld.

1. Hoe die eenheid wordt beleden

In de Bijbel is er naast kleurensymboliek ook sprake van getallensymboliek. De een heeft soms meer met getallen dan de ander. De Bijbel leert ons dat de Heere met eerbied gezegd iets heeft met getallen. Daarom is het goed dat we daar ook bij stilstaan, want de Heere spreekt door de getallen.

In de Bijbel hebben getallen niet alleen een letterlijke waarde, maar soms ook een symbolische waarde. In het Hebreeuws is dat heel duidelijk. In het Hebreeuws is het zo dat de letters van het alfabet letters zijn, maar diezelfde letters worden ook voor cijfers gebruikt. Er is een Joods instituut, de Kabbala, dat zich daar erg mee bezighoudt. Ieder woord heeft niet alleen een betekenis als woord, maar ieder woord heeft ook een getalswaarde. Men probeert al die getallen met elkaar te verbinden en zo de verborgen boodschap vanuit de Bijbel te ontdekken. U begrijpt dat wij ons daar niet mee gaan bezighouden. Je kunt ook ‘goochelen’ met getallen, en dat kan natuurlijk nooit de bedoeling zijn met de getallen in Gods Woord.

In deze preken serie willen wij ons beperken tot de eenvoudige getalsymboliek in de Bijbel. We hebben allemaal weleens gehoord dat het getal ‘zeven’ een bijzonder getal is. Dat getal heeft een boodschap in zich. Later zullen we zien dat dit getal te maken heeft met ‘rust’. Het getal ‘vier’ is ook een bijzonder getal. Dat is het getal van de vier windstreken van de aarde. Zo is er genoeg stof om te kijken hoe de Heere Zich op deze wijze in Zijn Woord openbaart.

We beginnen met het getal één. Dat is makkelijk. Iedereen kan tot één tellen. Is dat ook echt zo? We zullen horen dat wij ten diepste niet eens tot één kunnen tellen.

Het getal één staat in direct verband met God. Wij leren dat er maar één God is. Er is één God, er zijn twee wegen, er zijn drie stukken, maar er is één God. Bij het getal één moeten we denken aan onze Schepper. Dat is Bijbels. Dat leert Mozes ook in vers 4 als hij zegt: ‘Hoor Israël, de HEERE onze God is een enig HEERE.’

Deze tekstwoorden – hoewel er niet vaak over geprekeerd wordt – zijn heel bekende en belangrijke tekstwoorden. Ze worden wel genoemd het ‘Sjema Israël’. Waarom wordt het zo genoemd? Omdat dit de eerste twee woordjes zijn van de tekst in het Hebreeuws. Sjema is ‘hoor’, Israël is ‘Israël’. ‘Hoor Israël, Sjema Israël.’ Dat is de afkorting van deze tekst. De tekst luidt in het Hebreeuws: ‘Sjema Israel, Adonai (wij lezen Jaweh) Elo-hénu, Adonai (Jaweh) echád.’ Eloheinu betekent ‘onze God’. Echad betekent ‘één’.

Een heel korte, maar belangrijke belijdenis voor het Joodse volk. De Joodse kinderen leren deze belijdenis al heel vroeg. Het is een van de eerste dingen die een Jood zijn kinderen leert, zoals wij onze kinderen leren: ‘Opent uwe mond’, of ‘God heb ik lief’. Zo leren de Joden hun kinderen de woorden: ‘Hoor Israël, de HEERE onze God is een enig HEERE.’ Deze tekst blijft een Jood zijn hele leven herhalen. Het zijn bijna de eerste woordjes en het zijn de laatste woorden voor een Joods persoon. Als een Jood op zijn sterfbed ligt, herhaalt hij deze woorden als het mogelijk is zó vaak, tot hij daarmee de laatste adem uitblaast. ‘De HEERE onze God is een enig HEERE.’ Het is de belijdenis van de Jood tussen de wieg en het graf. De Jood staat ermee op en gaat ermee naar bed.

Dit is het ook wat te lezen valt in de Joodse mezoëza die u kunt vinden aan de Joodse deurpost. Het woordje ‘mezoëza’ betekent ‘deurpost’. Aan de Joodse deurposten hangt een kokertje, in dat kokertje zit een klein stukje perkament, daarop staan de woorden uit Deuteronomium 6 vers 4 tot en met 9, het Sjema Israël, ‘de HEERE onze God is een enig HEERE’. Vaak staat op zo’n mezoëza de letter Shin, dat is de eerste letter van de Naam van God, Shaddai, dat betekent ‘de Almachtige’. Dus het hele leven van de Jood is door-

trokken van de woorden: ‘Hoor Israël, de HEERE onze God is een enig HEERE.’

Dat is ook onze belijdenis. Dat is onze verbondenheid met het Joodse volk. Deze God, de enige God, de God van Israël, is de God Die wij belijden. De vraag is of deze belijdenis ook zo’n belangrijke plaats inneemt in ons leven. Wat dat betreft kunnen we nog veel van het Joodse volk leren. Is Hij voor ons de enige, waarachtige God?

Daarom is het goed dat we deze woorden eens nader overdenken.

‘Hoor Israël.’ ‘Sjema!’ Dat betekent niet alleen luisteren, maar dat betekent ook: Laat het op je inwerken, besef dat. Het volk van Israël krijgt dus een luisteropdracht. Die krijgen jullie op school ook regelmatig, jongens en meisjes, bij een vreemde taal die je moet leren. Dan moet je heel goed opletten. Dat zegt de Heere hier ook tegen het volk van Israël: ‘Sjema! Luister, let heel goed op. Laat deze woorden op je inwerken.’

Wat is het een wonder dat de Heere nog spreekt tegen het volk van Israël. Dat Hij nog zegt: ‘Luister.’ Wat is het een wonder dat de Heere dat ook nog tegen ons zegt. Hij geeft een luisteropdracht, in de kerk en ook thuis. Hij zegt: ‘Laat deze woorden op je inwerken!’

Wij hebben het ernaar gemaakt dat de Heere nooit meer tegen ons zou hoeven te spreken. Dat Hij Zich van ons zou afwenden. Maar de Heere laat door Mozes Zijn Woord nog verkondigen. Hij laat door Zijn knechten nog verkondigen: ‘Hoor Israël.’ De Heere wil dat u luistert. Dat wij onze oren openzetten voor Zijn Woord. Dat we niet onze vingers in onze oren stoppen. Hij wil dat we luisteren met ons hart. Daarom mogen we wel vragen om de opening van ons hart door de Heilige Geest.

Hebt u de stem van de Heere weleens gehoord? ‘Sjema, hoor Israël.’ Dan is het niet meer het woord van een dominee, de stem van een mens, maar dan is het de Heere Die met kracht en met majesteit spreekt. ‘Hoor Israël, de HEERE spreekt.’ De Jood zegt Adonai, want een Jood zal de Naam JAWEH niet uitspreken, omdat dat Gods grootste Naam is. Dat is de Naam van de hoofdletters. Dat is de Naam waarmee

de Heere Zich heeft geopenbaard aan Mozes bij het braambos. Toen Mozes naar de Naam van de Heere vroeg, heeft de Heere gezegd: 'Mijn Naam is JAWEH.' Dat is IK ZAL ZIJN en IK BEN en IK WAS. Daar zitten drie tijden in. Het toont de onveranderlijkheid van God. Hij is de IK BEN DIE IK BEN. Die is hier aan het Woord. Over deze God gaat het. De HEERE. En van Hem staat er: 'onze God'. Dat is wat, als je dat mag zeggen. De dichter van Psalm 48 mocht het doen. 'Want deze God is onze God, Hij zal ons geleiden tot de dood toe.'

Wie kan dat zeggen? Wie mag dat zeggen? Deze woorden klinken ons heel bekend in de oren, want het is het begin van de wet. Als de Heere het volk van Israël aanspreekt, zegt Hij: 'Ik ben de HEERE, uw God, Die u uit Egypteland uit het diensthuis uitgeleid heb.' Dat zegt de Heere dus tegen het hele volk van Israël. Dat zegt Hij niet alleen tegen de bekeerde mensen. Maar dat zegt Hij vanwege Zijn bemoeienissen met het volk van Israël tot het hele volk. Hij zegt: 'Ik heb u afgezonderd van Egypteland, Ik ben het waard om gediend te worden.' Dat zegt de Heere ook tegen ons. We hebben de wet horen lezen: 'Ik ben de HEERE, uw God.' Jongens en meisjes, de Heere heeft ons afgezonderd van de wereld. Wij mogen niet met de wereld leven. Wij horen van de wereld niet te zijn, door de afzondering die de Heere maakte. We hebben hiervan een zichtbaar teken ontvangen door de Doop. Hij heeft er recht op dat we Hem dienen. De Heere is het waard. 'Hoor Israël, luister naar Mij, wees Mij gehoorzaam.'

Als iemand echt heeft geluisterd, gehoorzaamt hij ook. Die opdracht krijgen wij allemaal. We moeten luisteren, we behoren te gehoorzamen. Elohim is onze God Die zoveel bemoeienissen heeft gehad met het slavenvolk. Als de Heere Zijn handen van dat volk had afgetrokken, dan had Farao dat volk verwoest. Maar de Heere heeft Zich over dat volk ontfermd. Dat legt een verplichting op hen om te gehoorzamen. 'De HEERE ONZE GOD is een enig HEERE.'

Dan komen we bij het woordje 'één', het woord waarom we voor deze tekst hebben gekozen. Het woordje 'één' is het Hebreeuwse woordje 'echad'.

Letterlijk staat er: De HEERE is één, één is de HEERE. Het getal één is een makkelijk woordje. Dat kan een kind zelfs begrijpen. Toch zullen we horen dat de symbolische betekenis van het woordje ‘één’ zo diep gaat, dat onze tong te arm is om dat te preken. Daarom heb ik gezegd dat we nog niet eens tot één kunnen tellen. Het werk van de Heilige Geest is nodig om dat woordje één in verhouding tot God te kunnen uitspreken.

Wat betekent ‘echad’? In de eerste plaats is dat woordje gewoon één. Dat betekent ‘nummer één’. Het is de bovenste, de eerste. Zo is God Eén. God staat op nummer één. God is de Machtigste. U zult zeggen: ‘Ja maar, God is toch maar alleen? Er zijn toch geen andere goden? Je kunt toch niet zeggen dat de Heere op nummer één staat?’ Toch spreekt de Heere daar Zelf zo wél over in Zijn Woord. Hij vergelijkt Zichzelf bij de afgoden. Dat zijn natuurlijk geen echte goden, maar de Heere laat zien dat Hij daar ver boven uitsteekt. En omdat Hij de Eerste is en zo groot is, kunnen die andere goden niet eens bestaan. Want de Heere is de eeuwige God. Er kan er maar één de eeuwige zijn. De Heere is de almachtige God, en er kan er maar één de almachtige zijn. Zo zouden we door kunnen gaan als het gaat over Gods eigenschappen. Er is maar één God. Dat is artikel 1 van onze belijdenis die door Guido de Brès is opgesteld. Er is één God, een enig, eenvoudig, geestelijk Wezen. De kanttekening zegt hier: Dat is een enig, eeuwig, almachtig, Goddelijk Wezen.’

Het woordje ‘één’ sluit alle andere goden uit. Dat is tegen het polytheïsme gericht. De Heere haalde het volk van Israël uit Egypte. Daar werden veel goden gediend. Mozes moest het volk leren dat er maar één God is. Het volk ging naar Kanaän. Kanaän had een heel moderne, heidense samenleving waarin heel veel goden gediend werden. Het volk van Israël stond in de verleiding om meerdere goden te dienen. Maar ze moesten iedere dag opnieuw belijden: ‘De HEERE onze God is een enig HEERE.’ Daarom wordt dit ook zo benadrukt in het Oude Testament, want vele volken hadden veel goden, maar Israël heeft maar één God. Ook wij hebben maar één God. Dat sluit het bestaan

van alle andere goden uit. Die God zegt tegen ons: ‘Hoor Israël, hoor gemeente, de HEERE onze God is een enig HEERE.’

In de tweede plaats betekent ‘echad’ een eenheid. De Heere is eenvormig. Dat is het tegenovergestelde van samengesteld. De Heere is niet alleen de Enige, maar Hij is ook één in Zijn Wezen. De Heere bestaat niet uit verschillende delen. Hij is niet dubbelzinnig. In de Griekse wereld bestaat de afgod Janus. De god Janus heeft twee gezichten. Een gezicht aan de voor- én aan de achterkant. Natuurlijk hangt het er maar net van af met welk gezicht die god Janus je aankijkt. Maar de Heere onze God heeft niet twee gezichten. Hij heeft één gezicht. Hij is Echad. Hij is een Eenheid. Hij is niet wispelturig.

U zult misschien zeggen: ‘Ja maar, de Heere heeft toch heel veel verschillende eigenschappen? Denk aan Zijn rechtvaardigheid, aan Zijn genade, aan Zijn barmhartigheid. Dat strijdt toch met elkaar?’ Vaak wordt dat inderdaad zo uitgelegd. Alsof de eigenschappen van de Heere tegen elkaar zouden strijden. Maar dit woord laat zien dat de eigenschappen van de Heere één zijn. We mogen nooit Zijn barmhartigheid uitspelen tegenover Zijn genade. We mogen Zijn genade nooit uitspelen tegenover Zijn heiligheid. De Heere onze God is één. In de Heere zijn geen tegenstrijdigheden. In de Heere zijn geen dubbelzinnigheden. In ons mensen wel. Je kunt soms allerlei gevoelens hebben die om voorrang strijden. Bij de Heere lijkt dat soms zo te zijn, omdat Hij Zich soms op een menselijke manier uitdrukt. Maar de Heere onze God is echad, Hij is een volkomen eenheid, Hij is eenvormig. In het catechisatieboekje van ds. Hellenbroek wordt dat genoemd: ‘Hij is enkelvoudig.’

Er is ook nog een derde betekenis van het woordje ‘echad’. Het kan ook betekenen ‘uniek’, of ‘enig’. De Heere is een enige God. Zoals de Heere er is, zo is er maar één. Er is niets met Hem te vergelijken. Niemand is met Hem te vergelijken. Er staat in Psalm 86: ‘Onder de goden [dat zijn de afgoden natuurlijk] is niemand U gelijk, HEERE.’ De God van Israël is uniek. Hij is enig. Hij is enig in Zijn grootheid, in Zijn rechtvaardigheid, in Zijn toorn, in Zijn genade, in Zijn liefde.